

Beslutningsforslag nr. **B 16**

Folketinget 2013-14

Fremsat den 1. november 2013 af Nikolaj Villumsen (EL), Jørgen Arbo-Bæhr (EL), Christian Juhl (EL)
og Pernille Skipper (EL)

Forslag til folketingsbeslutning om etablering af en whistleblowerordning på forsvarsområdet

Folketinget pålægger regeringen at tage initiativ til, at der etableres en whistleblowerordning på forsvarsområdet.

Bemærkninger til forslaget

I 2004 udførte den danske bataljon i Irak i samarbejde med irakisk politi den meget omtalte Operation Green Desert. Efterfølgende har 23 irakere sagsøgt den danske stat for at have ansvar for, at de under anholdelsen og den efterfølgende tilbageholdelse blev udsat for mishandling og tortur udført af irakisk politi. Det danske forsvar har både nægtet kendskab til disse beskyldninger, og at operationen blev videofilmet af dansk militær.

Den 18. oktober 2012 offentliggjorde tidligere efterretningsofficer Anders Kærgaard imidlertid en film fra operationen optaget med dansk forsvars udstyr og af danske soldater. Efterfølgende har Forsvarets Auditørkorps anklaget Anders Kærgaard for at spænde ben for efterforskningen i sagen, fordi han ikke vil udlevere navnet på den kollega, der har overdraget videoen til ham. Østre Landsret gav den 25. juni 2013 auditørerne medhold i, at det er afgørende for sagen, hvem der har givet Anders Kærgaard filmen, og stadfæstede en bøde til Anders Kærgaard på 13.000 kr.

Alle, inklusive forsvarret, har en interesse i, at der er en folkelig opbakning til forsvarret. En sådan opbakning sikres bedst, ved at befolkningen har tillid til, at forsvarret følger de nationale og internationale regler, Danmark har tilsluttet sig, og at det danske forsvar bidrager til, at der ikke sker brud på internationale konventioner i forbindelse med f.eks. håndteringen af fanger i de konfliktzoner, forsvarret er udsendt til.

Hvis befolkningen skal have tillid til, at forsvarret følger de nationale og internationale regler, er det vigtigt, at forswarets ansatte føler sig trygge ved at kunne fortælle om det, hvis de oplever regelbrud eller uregelmæssigheder under forswarets udførelse af dets opgaver. Forløbet omkring Operation Green Desert viser imidlertid, at det ikke er uden omkostninger for forswarets ansatte at fortælle offentligheden om kritisable hændelser, og man kan frygte, at der findes andre sager i stil med Operation Green Desert, der ikke kommer frem i lyset på grund af de ansattes frygt for, hvad konsekvenserne kan være ved at fortælle om dem.

Derfor er der behov for, at der etableres en whistleblowerordning på forsvarsområdet, som gør det muligt for forsva-

rets ansatte at indberette kritisable hændelser uden risiko for at blive ramt på jobbet, økonomien eller på anden måde at komme til at lide under at have fortalt om de pågældende hændelser.

En sådan whistleblowerordning vil være i tråd med regeringens egne intentioner i regeringsgrundlaget fra 2011, hvor det i afsnittet om god regeringsførelse fremgår, at regeringen »vil sikre, at offentligt ansatte oplever, at de har mulighed for at ytre sig, hvis forholdene ikke er i orden – uden konsekvens for den enkeltes fremadrettede karrieremuligheder.«

Konkret foreslås det, at der oprettes en uafhængig instans, hvor ansatte i forsvarret kan henvende sig, hvis de har oplysninger, de mener er i samfundets interesse. Instansen skal kunne støtte og hjælpe dem, der står frem, men skal også kunne foretage forundersøgelser af sager i tilfælde af brud på dansk eller international lov og levere sine forundersøgelser videre til politiet eller Forsvarets Auditørkorps, med henblik på at disse kan foretage grundigere undersøgelser og eventuelt rejse anklager mod de ansvarlige. De whistleblowere, der anmelder en sag eller rapporterer om en hændelse, skal ikke være sikret straffrihed, men de skal være beskyttet mod repressalier fra arbejdsgiverens side for at gøre opmærksom på kritisable forhold, ligesom der skal være mulighed for anonymitet under hensyntagen til den pågældendes retssikkerhed.

Regeringen opfordres til i det videre arbejde med etableringen af en whistleblowerordning på forsvarsområdet at skele til Sverige, hvor whistleblowere er sikret beskyttelse i højere grad end i Danmark.

I Sverige foretager forsvarret og forsvarsministeriet desuden ikke selv undersøgelser af, hvem der har lækket oplysninger, sådan som det sker i Danmark, hvilket ligeledes bør indgå i regeringens arbejde med at etablere en whistleblowerordning på forsvarsområdet.

Skriftlig fremsættelse

Nikolaj Villumsen (EL):

Som ordfører for forslagsstillerne tillader jeg mig herved at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om etablering af en whistleblowerordning på forsvarsområdet.

(Beslutningsforslag nr. B 16)

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.